

кредитів : європейська практика та впровадження в Україні / О. Вовчак // Банківська справа: Науково-практичне видання. – Київ, 2009. – № 3. – С. 56-65. 3. Іванілов О.С. Іпотечне кредитування у країнах Західної Європи, США та України / О.С. Іванілов // Фінанси України : науково-теоретичний журнал. – К., 2007. – № 4. – С. 28–35. 4. Kaniowski K. Bank hipoteczny a rynek nieruchomości. – Warszawa: Twigger, 2001. 5. Базилевич В.Д., Погорельцева Н.П. Іпотечний ринок. – К.: Знання, 2008. – 717 с. 6. Любунь О.С., Кіреєв О.І., Домрачев В.М., Денисенко М.П., Костюк В.Р., Жук Л.І., Кабанов В.Г. Іпотечне кредитування: Теоретичні основи іпотеки, інструменти і моделі фінансування та рефінансування житлового будівництва: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2006. – 299 с. 7. Kryzys jako zaszczyn sukcesu, *Personel*, № 6(21). – 2009. – S. 46–49.

УДК 658.8

Р.І. Санига

Військовий інститут Національного університету “Львівська політехніка”

СТРУКТУРИЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

© *Caniza P.I.*, 2009

Узагальнено досвід структурування систем логістичного забезпечення Збройних сил. Обґрунтовано засади удосконалення організаційної та функціональної структури логістичного забезпечення в контексті приєднання України до НАТО.

Generalized experience of structurization of the systems of the logistic providing of Military powers. Grounded principles of improvement of organizational and functional structure of the logistic providing are in the context of joining of Ukraine to NATO.

Постановка проблеми

У межах логістичної системи Збройних Сил реалізується її основна функція – логістичне забезпечення Збройних сил. Логістичне забезпечення Збройних Сил є функцією, яка реалізується органами керування, логістичними підрозділами і обладнанням на користь військ та виражається у реалізації матеріального забезпечення (постачання), технічного забезпечення, транспортного забезпечення і експлуатації інфраструктури, а також вибраних аспектів медичного забезпечення. Логістичне забезпечення Збройних Сил – це комплекс тісно пов'язаних між собою процедур, а також діяльності логістичних органів і підрозділів, які прямують до справного організування функціонування логістичної системи, результативного використання транспортної мережі і транспортних засобів, а також забезпечення військам усього, що їм є необхідним для життя і проведення операцій різного типу під час миру, кризи і війни. Воно полягає у координації, плануванні, організуванні, стимулюванні і контролюванні використання різноманітних засобів постачання, а також реалізації широкої гами спеціалізованих і господарсько-побутових послуг. Метою логістичного забезпечення Збройних Сил є задоволення потреб військ у засобах, необхідних їм для життя і проведення мілітарних і позамілітарних операцій, та забезпечення здатності людського потенціалу, а також озброєння і військового обладнання до проведення бойових дій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідженню теоретичних засад логістичного обслуговування Збройних Сил України сьогодні не приділяється достатньої уваги. Водночас, у сусідній Польщі ситуація виглядає значно краще. Зокрема, у Польщі сутність логістичного забезпечення військ виражається у підготовці відповідно скерованого і розміщеного просторово матеріального, технічного, медичного і

транспортного потенціалу, а також забезпеченні можливостей їх раціонального використання (при одночасному широкому використанні місцевої логістичної інфраструктури) з метою створення умов для результативного проведення операцій різного виду [1, с. 1].

Логістичне забезпечення реалізується при використанні військового і цивільного потенціалу. Цивільні засоби плануються для використання тоді, коли це є обгрунтованим операційно, економічно і є можливим в існуючих правових умовах. Узагальнюючи предметну структуру військової логістики [1; 2; 3], подамо їх коротку характеристику (із врахуванням доктрини НАТО).

1. Матеріальне забезпечення – це комплекс дій матеріальної підсистеми, метою якої є забезпечення потреб військ асортиментно потрібними кількостями засобів постачання (озброєння і військового обладнання, бойові засоби, рушійні матеріали і мастила, харчі, обмундирування, медично-санітарні матеріали, обладнання розквартирування, експлуатаційні матеріали і рідини, технічні гази, а також вода для технічних і споживчих цілей), а також спеціалізовані матеріальні послуги.

2. Технічне забезпечення – це заходи, які виконуються логістичними обслуговувально-ремонтними органами, що уможливають використання військової техніки, а також забезпечують її постійну готовність до реалізації завдань. Воно охоплює: технічне обслуговування, ремонт, технічне розпізнавання, технічну евакуацію, метрологічні послуги, постачання агрегатів, блоків, субблоків, технічних матеріалів, а також підготовку технічного персоналу.

3. Медичне забезпечення охоплює заходи, які реалізуються з метою утримання високого стану здоров'я солдат, справного надання медичної допомоги пораненим і хворим, а також забезпечення відповідних санітарних і протиепідемічних умов районів розквартирування. Медичне забезпечення охоплює лікувально-евакуаційні, санітарно-гігієнічні і протиепідемічні заходи, а також медичний захист від наслідків зброї масового ураження. Медичне забезпечення є зінтегрованим з логістикою як частина функціонального забезпечення дій військ. У Збройних силах система медичного забезпечення може не бути підсистемою логістики, а саме медичне забезпечення може становити окрему функцію. Виступають однак зв'язки, які вказують на необхідність координації і співпраці між логістичною і медичною сферою.

4. Транспортне забезпечення – це сукупність організаційно-технічних заходів, зв'язаних з реалізацією військових перевезень, вантажні роботи, які їх супроводжують, а також заходи з підготовки і утримання транспортної мережі та керування рухом військ. Передусім, йдеться про заходи, зв'язані із реалізацією військових перевезень, із плануванням транспортних послуг при комплексному використанні різних видів власного транспорту, а також інших перевізників та їх реалізацією.

5. Експлуатація військової інфраструктури полягає в утриманні в експлуатаційній справності будівельних об'єктів, наданих у використання, керуванні мобільною інфраструктурою, а також забезпеченні розквартирування збройних сил в країні та за її кордонами.

Цікавим для дослідження є досвід формування системи матеріального забезпечення у Збройних силах СРСР. Так, згідно [4, с. 3–6]: „Рота (взвод) матеріального обслуговування полка, бригади являється подразделением войскового тыла, предназначенным для своевременного и полного обеспечения подразделений полка (бригады) всеми необходимыми материальными средствами для боя и повседневной деятельности.

Рота (взвод) материального обеспечения осуществляет:

- прием, содержание запасов материальных средств в установленных размерах, их хранение и транспортирование при перемещении;
- подвоз материальных средств в подразделения и на склады полка (бригады);
- выдачу материальных средств подразделениям полка (бригады);
- заправку техники подразделений горючим;
- обеспечение горячей пищей личного состава управления полка (бригады), а также подразделений, не имеющих штатных средств приготовления пищи;
- помывку личного состава полка (бригады);
- обслуживание технических средств служб тыла и автомобилей, входящих в состав роты и (взвода) материального обеспечения, а также ремонт обмундирования и обуви личного состава полка (бригады);

- евакуацію из подразделений раненых и больных;
- прием, евакуацію из подразделений ненужных для боя, излишествующих и требующих ремонта вооружения, техники и других материальных средств, а также трофеев и их отправку (выдачу) по назначению.

Рота материального обеспечения состоит из управления, автомобильных взводов подвоза материальных средств, хозяйственного взвода и отделения технического обслуживания”.

Згідно з іншим документом того часу – Статуту внутрішньої служби Збройних Сил СРСР [5, с. 32] – за матеріальне забезпечення відповідав заступник командира полка з тилу, якому були підпорядковані начальники служб паливно-мастильних матеріалів, з продовольства і майна. Водночас, начальники автомобільної служби, медичинської служби, інженерної служби були у підпорядкуванні безпосередньо у командира чи його профільного заступника.

Загалом можна говорити про недостатність досліджень у сфері логістичного обслуговування Збройних Сил.

Цілі статті

Узагальнити існуючий досвід структуризації систем логістичного забезпечення Збройних Сил та обґрунтувати шляхи удосконалення організаційної та функціональної структури системи.

Виклад основного матеріалу

1. Структуризація системи управління логістичним забезпеченням Збройних Сил

Управління логістичною системою Збройних Сил реалізується згідно з традиційним циклом управління і охоплює такі етапи (рис. 1).

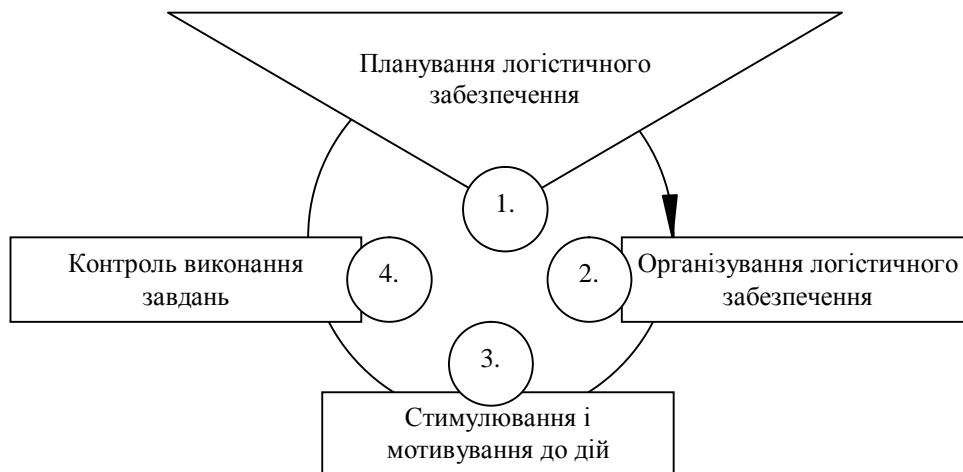

Рис. 1. Основні етапи (функції) управління логістичним забезпеченням

Джерело: [2, с. 80]

Умовою справної реалізації процесу логістичного забезпечення є реалізація таких організаційно-технічних заходів:

- готування і утримування органів, підрозділів і обладнання в готовності до дій,
- аналіз і оцінка актуального стану логістичних сил і засобів,
- вироблення концепції логістичного забезпечення,
- нагромадження необхідних запасів бойових і матеріальних засобів,
- поповнення оснащення системами озброєння і військовим устаткуванням.

1.1. Процес планування логістичного забезпечення

Процес планування логістичного забезпечення розпочинається в момент затвердження командиром бойового завдання. Підставою планування є вступна концепція логістичного забезпечення операції, вироблена начальником логістики. Начальник логістики вступну концепцію логістичного забезпечення

виробляє на підставі таких даних як: – зміст бойового завдання, – намір командира і додаткові орієнтири, – діапазон логістичного забезпечення, реалізований начальником, – актуальної операційно-тактичної ситуації, – актуальної логістичної ситуації, – операційних прогнозів в сфері: постачальницьких потреб, санітарних втрат і втрат в озброєнні і військовому устаткуванні, знищень в інфраструктурі і т. п.

1.2. Організування логістичного забезпечення

Процес фізичної організації логістичного забезпечення залежить від деяких таких чинників як, наприклад: – діапазон і зміст поставленого завдання, – актуальна операційна ситуація, – актуальна логістична ситуація, – виконавчі можливості власних підрозділів і логістичного устаткування, – діапазон забезпечення, реалізований начальником, – ступінь розвитку теренової інфраструктури, – місцеві і атмосферні умови, – час, призначений на організацію процесу логістичного забезпечення.

Організування логістичного забезпечення охоплює такі заходи:

- підготовка логістичних підрозділів і устаткування до справної реалізації поставок і надання послуг для військ;
- операційне групування логістичних підрозділів і устаткування відповідно до існуючої бойової ситуації і логістичних потреб забезпечуваних військ;
- розміщення логістичних підрозділів і устаткування на місцевості з точки зору можливості оборони і прикриття, а також можливої евакуації;
- переміщення логістичних підрозділів і устаткування з метою зайняття оптимального і безпечного розміщення на місцевості;
- підготовка і утримування комунікаційної мережі в зоні дій військ під кутом реалізації операційних перевезень, постачання і евакуації,
- організація оборони і захисту логістичних підрозділів і устаткування від несподіваного нападу супротивника і спеціальних груп.

1.3. Стимулювання і мотивування логістичних процесів

Важливою функцією в сфері керування логістичним забезпеченням військ є спонукання і ініціація логістичних заходів за допомогою спеціальних виконавчих документів. З цією метою видаються:

- для логістичних підрозділів бойові розпорядження начальника логістики,
- для начальників логістики нижчого рівня логістичні розпорядження.

Процеси спонукання підтримуються додатково через організацію взаємодії і ведення мотиваційної діяльності.

1.4. Контролювання логістичних процесів

Обов'язок контролювання реалізації поставок і надання послуг відповідними логістичними підрозділами є статутним правом всіх начальників. Контроль результативності логістичного забезпечення реалізується через складання щоденних рапортів про логістичну ситуацію, а також через поточний службовий нагляд за перебігом цих процесів.

Результати контролю генерують відповідні системи стимулів економічної природи, службового, а в бойовій ситуації статутного і правового характеру.

1.5. Постачальницькі запаси

У період миру утримуються нормативні запаси, визначені відповідними військовими правилами. Утримувані запаси постачання повинні забезпечити умови для реалізації планових навчальних завдань мирного періоду, а також справний перехід на військову систему постачання. Зокрема, корисними можуть бути положення, викладені в [6], щодо розрахунку матеріальних потреб на період навчань.

У період кризи і підготовки до війни настає інтенсивне поповнення нормативних запасів до встановлених військових норм. Додатково можуть бути нагромаджені тимчасові понаднормативні запаси, особливо бойових засобів в районах планованих вогневих позицій.

Відповідно розміщені запаси повинні забезпечити неперервність і надійність підкріплення військ у динаміці бойових дій у директивно встановлений період, при закладених середньодобових нормах споживання. Норми споживання особливо бойових засобів і паливних матеріалів і мастил можуть бути додатково коректовані з причини масштабу планованих зусиль і прогнозованих збільшених бойових втрат.

Величину норм постачання визначають на підставі відповідних правил установи, яка виконує роль центрального органу постачання.

2. Структуризація процесу логістичного забезпечення

2.1. Потокова структуризація

Процес постачання військ є інтегрованим процесом, який охоплює: – фізичні переміщення поставок постачання, – інформаційні потоки, які зумовлюють справність і результативність фізичних процесів.

В сферу фізичних переміщень поставок входить: – залучення, – нагромадження, – зберігання, – ротація і дистрибуція, – евакуація і використання місцевих запасів, – використання військової здобичі.

Особливою формою фізичних переміщень є логістичні послуги і господарсько-побутові послуги, призначені для постачання військ.

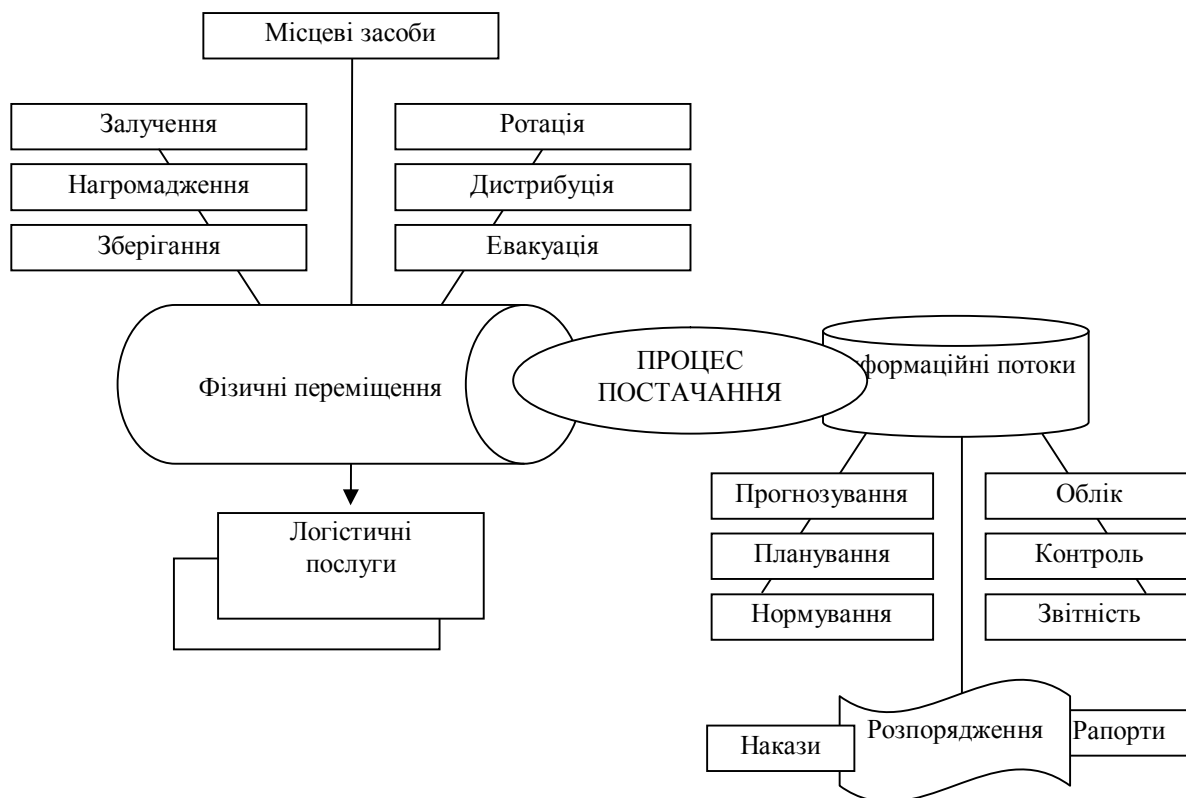

Рис. 2. Організація процесу постачання

Логістичні інформаційні потоки в сфері постачання охоплюють такі процеси, як: – прогнозування, – планування, – нормування, – облік, – звітність, – контроль.

Специфічною категорією інформаційних потоків у військових логістичних системах є логістичні накази, розпорядження і рапорти, які виступають переважно на стику системи постачання і системи керування.

2.2. Структуризація логістичного забезпечення за стандартами НАТО

Для використання усіма державами-членами Північноатлантичного Союзу обов'язковим є визначення логістики, яке міститься в союзному виданні STANAG 2406 (стандартизаційна угода), яке логістику визначає як науку про планування і реалізацію перегруповувань військ, а також про утримання їх в готовності. До сфери логістичного забезпечення входять такі заходи як (рис. 3):

- проектування, розвиток, залучення, зберігання, дистрибуція, експлуатація, користування і евакуація озброєння і устаткування,
- переміщення, евакуація і госпіталізація кадрових станів,
- залучення, будівництво, утримання, використання і управління військовими об'єктами,
- залучення і надання логістичних послуг.

Доктрина Збройних Сил НАТО дуже виразно накладає на всі держави-члени і органи НАТО загальну (союзну) відповідальність за ефективне логістичне забезпечення багатонаціональних військових дій збройних сил НАТО. Одночасно акцентується повна самостійність і автономія окремих національних формацій і засобів, які перебувають в їх володінні, до моменту їх формальної передачі до диспозиції командира НАТО. Стосовно значущих різниць в сфері організації і оснащення національних Збройних Сил, що належать до НАТО, істотним є повне розуміння положень логістичної доктрини і її загальної узгодженості з головними, національними оборонними доктринами окремих країн-членів Союзу.

Рис. 3. Логістика багатонаціональних Збройних Сил НАТО

Джерело: [2, с. 136]

Логістика як наука про планування і реалізацію містить в собі теоретичні елементи (планування) і практичні заходи (реалізація). Тому в структурі НАТОвської логістики, яка, до речі, відповідає за змістом потокової структуризації, виступає (рис. 4):

- **логістика планування**, яка належить до суспільно-політичних процесів, стратегічного планування, логістичного планування і керування логістичним забезпеченням (інформаційні потоки);
- **логістика процесів**, звана також виконавчою логістикою, пов'язана з фізичними переміщеннями матеріалів, товарів, послуг, а також інформації і фінансів, військових операцій Збройних Сил НАТО, що складають комплексне логістичне забезпечення (фізичні потоки).

Вищезгаданий поділ НАТОвської логістики є видовим поділом, який спирається на функціональних критеріях.

Інший поділ належить до так званого фазового поділу або інакше ієрархічного поділу. Зокрема, НАТОвська логістика загально ділиться також з точки зору критерію ієрархії її функціонування. Тобто йдеться про логістику стратегічного рівня і логістику тактичного рівня або в мові ринкової економіки має місце логістика виробництва і логістика споживання. У суміжній зоні обох тих логістик виступає так звана коопераційна логістика, яка уніфікує (стандартизує) логістичні продукти під кутом використання логістичних засобів окремими країнами-членами.

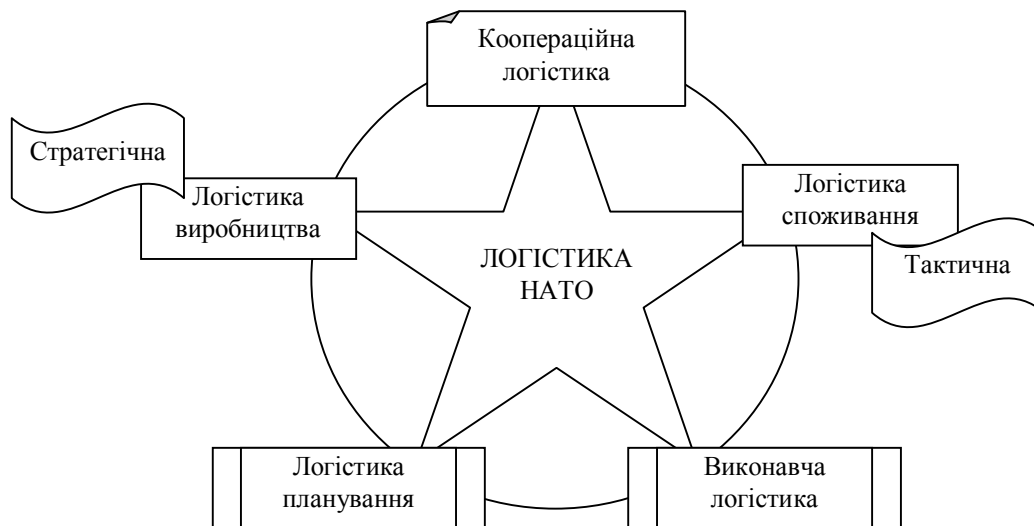

Рис. 4. Основний поділ логістики НАТО

Джерело: [2, с. 137]

Коопераційна логістика виконує в Союзі НАТО дві дуже важливі функції: військову і економічну. Перша з них стосується об'єднання фактичних виконавчих можливостей з дійсними споживачькими потребами, що зумовлює підтримку Збройних Сил НАТО і підсилення їх спільного військового потенціалу. Друга займається ідентифікацією, неогоюванням, плануванням, а також імплементацією спільних логістичних заходів в масштабі окремих держав-членів. Коопераційна логістика реалізується за допомогою так званих стандартів, які стосуються відповідно стандартів: операційних, матеріальних і адміністративних. НАТОвський стандартизаційний процес реалізується ієрархічно на таких чотирьох рівнях стандартизації, як: компатибельність (*Compatibility*), інтеропераційність (*Interoperability*), взаємна заміність (*Interchangeability*), а також спільність (*Commonality*).

У випадку військових загроз підрозділи різних держав можуть бути групувані в міжнародні формації, які функціонують під спільним командуванням і базуються на спільних логістичних засобах. Це вимагатиме повної логістичної узгодженості (спільності) цих засобів, що може бути досягнуто через їх максимальну стандартизацію у всіх споживчих сферах.

Висновки

1. Логістика у Збройних Силах України має сприйматися як теорія і практика забезпечення їх функціонування. Зважаючи на широкий діапазон функціонального охоплення логістики, доцільним є строга концепційна побудова військової логістики з відповідною організаційною структурою.

2. На основі узагальнення світового історичного досвіду обґрунтовано потрібно вважати побудову військової логістики на засадах макрологістичної системи, основне призначення якої полягає у логістичному забезпеченні Збройних Сил України.

3. Структурування системи логістичного забезпечення Збройних Сил країни на основі досвіду країн НАТО дозволить оптимізувати структуру логістичної системи, її ієрархію, внутрішні та зовнішні залежності. Формування змістовних характеристик цих залежностей вимагає продовження досліджень щодо ідентифікації цілей та завдань структурних елементів логістичної системи Збройних сил.

4. Сучасні передумови функціонування Збройних сил країни ставлять перед логістикою багато нових викликів, зокрема у контексті приєднання до НАТО. Це є:

- організація логістичного забезпечення компонентів, які діють в усіх формах багатонаціональних об'єднаних сил;
- реалізація логістичних заходів у межах багатонаціональної логістики;

- організування поставок, а також надання логістичних послуг у межах підтримки державою-господарем;
- організація логістичного забезпечення аеромобільних військ і сил швидкого реагування.

1. Bartosiewicz S., Górski P. *Spojrzenie na logistykę w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*. – Bielska-Biala, 2005. 2. Ficoń K. *Logistyka operacyjna*. Belstudio. – Warszawa, 2004. – 242 s. 3. Крикавський Є.В., Патора Р. *Логістика: традиційні і нетрадиційні сфери використання* // Вісн. Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2006. – № 552: *Логістика*. – С. 62–75. 4. *Руководство по действиям роты (взвода) материального обеспечения*. – М.: Военное изд-во, 1988. 5. *Общевойские уставы Вооруженных сил СССР*. – М.: Воениздат, 1978. – 446 с. 6. *Методические рекомендации по подготовке и проведению ротных и батальонных тактических учений с боевой стрельбой*. – М.: Воениздат, 1981. – 98 с. 7. Bartosiewicz S. *Logistyka w SZ RP, Logistyka a Jakość*, nr 1. 8. Brzeziński M. *Logistyka wojskowa*. – Warszawa: WAT, 2000. 9. Ficoń K. *Współczesna logistyka wojskowa*. – Warszawa: BEL STUDIO, 2002.

УДК 338.330.24+621

Т.О. Смірнова

Національний університет “Львівська політехніка”

АНАЛІЗУВАННЯ ФАКТОРІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

© Смірнова Т.О., 2009

Проаналізовано показники ефективності, зокрема ризиковості інвестиційної діяльності машинобудівних підприємств, також виділено і проаналізовано фактори, які впливають на ефективність управління ризиками інвестиційної діяльності підприємств.

Analyze performance, including investment ryzykovosti engineering companies also isolated and analyzed the factors affecting the effectiveness of risk management investment companies.

Актуальність проблеми

Формування управлінських рішень, пов'язаних із залученням або здійсненням інвестицій неминує пов'язане із необхідністю врахування ризиків інвестиційної діяльності. Неадекватне ідентифікування цих ризиків, а також їх необ'єктивне оцінювання є причиною низького рівня ефективності заходів щодо запобігання, зниження чи ліквідації ризиків інвестиційної діяльності. Сьогодні не існує науково-обґрунтованих теоретичних і методичних положень щодо управління ризиками інвестиційної діяльності. Більшість з існуючих підходів є доволі фрагментарними. Це істотно ускладнює формування і реалізацію суб'єктами інвестиційної діяльності рішень, пов'язаних із залученням і використанням інвестиційних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень

У процесі дослідження проаналізована наукова література, яка відображає досвід вітчизняних і зарубіжних авторів з обраного напрямку дослідження, а також матеріали машинобудівних підприємств, які залучають і здійснюють інвестиції.

У науковій літературі значну увагу приділено методичним рекомендаціям із управління інвестиційними портфелями, збалансуванню рівня доходності і ризиковості інвестиційних портфелів, техніко-економічному обґрунтуванню інвестиційних проектів на засадах оцінювання